

**«Η δημιουργικότητα αναβλύζει από ένα ανορθολογικό μέρος του εαυτού μας και δεν πείθεται να βουβαθεί, με βάση σωστά ή λάθος επιχειρήματα».**

*Ο συγγραφέας Βαγγέλης Ραπτόπουλος σε μια συζήτηση με την Αγγέλα Γαβρίλη, για την περιπέτεια της συγγραφής αλλά και για τα όσα ζούμε σήμερα.*

Αγγέλα Γαβρίλη: Ας ξεκινήσουμε από τα της συγγραφής. Γιατί γράφουμε; Από ματαιοδοξία; Από ανάγκη να επικοινωνήσουμε; Ή απλά επειδή δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς;

Βαγγέλης Ραπτόπουλος: Δεν πιστεύω ότι γράφουν όλοι για τον ίδιο λόγο. Και τα καλύτερα γραπτά προκύπτουν, σίγουρα, «επειδή δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς». Ή αλλιώς, από καθαρόαιμη απελπισία. Αυτό έχω καταλάβει, έχοντας δημοσιεύσει περισσότερα από είκοσι βιβλία.

Α.Γ. Πώς ξεκινήσατε να γράφετε; Συνήθως στο περιβάλλον των συγγραφέων υπάρχει ένας «παραμυθάς», κάποιος που αφηγείται όμορφα ιστορίες και είναι αυτός που θέτει τις βάσεις στην τέχνη της αφήγησης. Υπήρχαν στο δικό σας περιβάλλον ανάλογες επιρροές;

Β.Ρ. Δεν μπορώ να θυμηθώ κάποιον «παραμυθά» συγκεκριμένα, αλλά με θυμάμαι να ακούω απορροφημένος, «μαγεμένος» είναι η σωστή λέξη, κάθε είδους αφήγηση. Και σε μια λαϊκή συνοικία, όπως το Περιστέρι, όπου μεγάλωσα – από αφηγήσεις, άλλο τίποτα. Ξεκίνησα να γράφω πολύ μικρός, έφηβος. Πάρα πολλοί γράφουν σ' αυτήν την ηλικία, ιδίως τα κορίτσια, απλώς τα παρατάνε στη συνέχεια. Κι όσο κι αν σε ωθούν όσα διαβάξεις, κυρίως είναι η ζωή που σου γεννά αυτήν την παρόρμηση. Μάλλον κάτι λείπει σε όσα ζεις, και επινοείς φανταστικά υποκατάστατά τους. Ίσως έχεις δημιουργικότερη φαντασία από άλλους. Ή ευπιστία. Ίσως έχεις πιο μεγάλη επιθυμία ν' αλλάξεις τον πραγματικό κόσμο, να διορθώσεις και να αναπληρώσεις τις ελλείψεις και τα κενά του.

Α.Γ. Ρωτάω όλους τους συγγραφείς, οπότε θα ρωτήσω κι εσάς. Πώς γράφετε; Με κάποια σταθερή «ρουτίνα» ή ακολουθείτε ένα προσωπικό «τελετουργικό»; Δουλεύετε με σταθερή πειθαρχία ή με περιόδους «συγγραφικής μανίας» και περιόδους πλήρους αποχής;

Β.Γ. Με τόσα βιβλία που έχω εκδώσει κι ένα σωρό ημιτελή γραπτά στα συρτάρια μου, σχεδόν αναπόφευκτα έχω γράψει ακολουθώντας ποικίλα «τελετουργικά» και τρόπους. Και δεν εννοώ μόνο το γράψιμο με στυλό, τη γραφομηχανή ή τον υπολογιστή. Ή το γράψιμο στο σπίτι μου, σε καφενεία και σε τόπους διακοπών. Αλλά τις στρατηγικές που εφευρίσκει κανείς, προκειμένου να αναγκάσει τον εαυτό του να στρωθεί και να γράψει. Συνήθως, ναι, έχω περιόδους «συγγραφικής μανίας», όπως τη

λέτε, και περιόδους ολοκληρωτικής αποχής και παύσης. Πάντα, όμως, προηγείται μια φάση οικτρής απογοήτευσης από την πραγματικότητα, και έντονης δυσθυμίας, μια φάση αφόρητης ασφυξίας.

Α.Γ. Θέλω να μου πείτε δύο-τρία βιβλία που υπήρξαν καθοριστικά για σας, όχι μόνο συγγραφικά, κυρίως επειδή μετά την ανάγνωσή τους δεν ήσασταν πια ο ίδιος: είχαν επηρεάσει σημαντικά την προσωπικότητά σας και τον τρόπο σκέψης σας.

Β.Γ. Αυτά τα δύο συμπίπτουν και ταυτίζονται. Όποιο γραπτό με σφράγισε αλλάζοντας τον τρόπο που έβλεπα τον κόσμο, με επηρέασε και συγγραφικά, ασχέτως του πόσο ορατό είναι αυτό στα δικά μου γραπτά. Και ασφαλώς μιλάμε για πολύ περισσότερα από δύο ή τρία έργα. «Ο ηλίθιος» του Ντοστογιέφσκι, ο «Ζορμπάς» και «Ο καπετάν Μιχάλης» του Καζαντζάκη, «Η βουή και το πάθος» του Φώκνερ, «Η δίκη» του Κάφκα, «Ο βασιλιάς Λιρ» και ο «Μάκβεθ» του Σαίξπηρ, «Η φόνισσα» του Παπαδιαμάντη, τα «Ποιήματα» του Καβάφη, ο «Οιδίπους τύραννος» του Σοφοκλή και τα «Αποσπάσματα» του Ηράκλειτου, για να μείνουμε στους κλασικούς. Αλλά και σύγχρονα έργα, όπως «Ο φύλακας στη σίκαλη» του Σάλιντζερ ή λαϊκά έργα όπως το «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» του Τζέιμς Κέιν κι ένα σωρό μυθιστορήματα ή διηγήματα του Στίβεν Κινγκ. Το ίδιο ισχύει και για δεκάδες ταινίες (από τον «Πολίτη Κέιν» του Όρσον Ουέλς ως τα «Αδέσποτα σκυλιά» του Σαμ Πέκινπα), αλλά και για μουσικές και τραγούδια (από τον Μότσαρτ ως τον Τζίμι Χέντριξ και τον Πρινς), και φυσικά και για έργα ζωγραφικής (από τον Βαν Γκόγκ ως τον Μπαλτάζ) ή κόμικς (από τα «Κλασικά Εικονογραφημένα» ως το «Λούκι Λουκ»). Μέσα μου, όλ' αυτά παραμένουν αξεχώριστα, χωρίς διακρίσεις ανάμεσα σε υψηλό και παρακατιανό.

Α.Γ. Και για να μπούμε στο κλίμα της «Πιο Κρυφής Πληγής»... Λίγα χρόνια πριν, που τώρα μοιάζουν αιώνες πριν, ζούσαμε ως κοινωνία σε μια εποχή γλυκιάς σύγχυσης: όλα έμοιαζαν να πλέουν σε έναν πολτό, χωρίς ιδεολογίες, χωρίς αξίες, χωρίς ηθικά διλήμματα. Βασικό ζητούμενο ήταν «να περνάς καλά», είτε αυτό ήταν να ακολουθείς το κυρίαρχο life style είτε στη δική μου γενιά να έχεις ένα εναλλακτικό, νεο-χίπικο στιλ ζωής: για να το πω απλά, δεν θέλαμε να λερώσουμε τα χέρια μας στη βρομιά του καπιταλισμού, αλλά ούτε και να παλέψουμε για τίποτα συλλογικά. Και τώρα βρισκόμαστε όλοι μπροστά σε μια ανελέητη πραγματικότητα, όπου όχι μόνο δεν μπορούμε να περάσουμε καλά αλλά καλούμαστε να πάρουμε και θέση, να διαλέξουμε στρατόπεδο. Αυτό θεωρώ ότι είναι ένα ισχυρό, ψυχολογικό σοκ. Ποια η γνώμη σας και πώς πιστεύετε ότι θα εξελιχθούν τα πράγματα κοινωνικά;

Β. Ρ. Κατ' αρχάς, σε γενικές γραμμές συμφωνώ με τις εικόνες του παρελθόντος και του παρόντος, όπως τις παρουσιάζετε. Όσο για το ψυχολογικό σοκ, που έχει βυθίσει ολόκληρη τη νεοελληνική κοινωνία σε κατάθλιψη, θεωρώ ότι είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που ο κόσμος δεν αντιδρά, ενώ υφίσταται μια πρωτοφανή επίθεση, κυρίως οικονομική, μέσω της οποίας χάνονται εργασιακά δικαιώματα που τα πιστεύαμε δεδομένα και αναλλοίωτα. Η πορεία των πραγμάτων είναι προδιαγεγραμμένη, και ως έναν βαθμό συμβαίνει ήδη. Ένα κομμάτι της κοινωνίας θα βυθιστεί σε ακόμα μεγαλύτερο ατομικισμό, ενώ ένα άλλο θα ανακαλύψει τη

συλλογικότητα και την αλληλεγγύη. «Η πιο κρυφή πληγή» εξερευνά την αδυναμία να παραμείνει κανείς αμέτοχος, και είναι κατηγορηματική ως προς το συμπέρασμά της (αν και μυθιστόρημα), αναπόφευκτα θα πας με το ένα ή το άλλο στρατόπεδο. Ευτυχώς ή δυστυχώς, μέση λύση δεν φαίνεται να υπάρχει. Κι αν αυταπατάται κανείς σήμερα για κάτι τέτοιο, όλα δείχνουν ότι δεν θα μπορεί να το κάνει στο μέλλον.

A.Γ. Και ποια η θέση του λογοτέχνη σε αυτή την κοινωνική συγκυρία;

B. Γ. Δεν νομίζω ότι διαφέρει από τη θέση των υπολοίπων πολιτών αυτής της χώρας. Αναγκαστικά θα πρέπει να πάρει θέση, και ήδη το κάνουν διάφοροι λογοτέχνες και καλλιτέχνες. Και επειδή η γλώσσα αποτελεί μια ενσαρκωμένη, αυταπόδεικτη συλλογικότητα, θέλω να πιστεύω ότι οι καλύτεροι από όσους ασχολούνται με την τέχνη του λόγου, θα καταλήξουν στο στρατόπεδο της αλληλεγγύης. Κάτι που είχε συμβεί και στο παρελθόν. Πριν από όχι και τόσο πολλά χρόνια, οι καλλιτέχνες ήταν σχεδόν υποχρεωτικά αριστεροί.

A. Γ. Υπάρχουν πολλοί νέοι άνθρωποι εκεί έξω που γράφουν, και αρκετοί εκδίδουν τα βιβλία τους, μέσα σε μια εκδοτική πραγματικότητα δυσοίωνα, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες οριακές. Συχνά αναρωτιούνται αν αξίζει τον κόπο, πόσω μάλλον σε μια χώρα όπως η Ελλάδα που το αναγνωστικό κοινό είναι ελάχιστο. Τι λέτε επ' αυτού;

B. P. Υπάρχουν όλοι αυτοί, κι άλλοι τόσοι, λόγοι για να μη γράφει κανείς, και για να μη θέλει να εκδώσει. Όμως, η δημιουργικότητα αναβλύζει από μέσα μας αγνοώντας τις όποιες αντιξοότητες, αγνοώντας ακόμη και το τρομακτικό γεγονός ότι έχουν υπάρξει τερατώδη μεγέθη πριν από εμάς, που ούτε με το νυχάκι τους δεν μπορούμε να συγκριθούμε. Εν τούτοις και παρά κάθε προσδοκία ή συναίσθηση της γελοιότητάς μας, εμείς εξακολουθούμε να γράφουμε και να παλεύουμε να εκδώσουμε τα γραπτά μας, τολμώντας να τους ανταγωνιστούμε (είτε το ομολογούμε στον εαυτό μας είτε όχι). Η δημιουργικότητα αναβλύζει από ένα ανορθολογικό μέρος του εαυτού μας, και δεν πείθεται να βουβαθεί ή να απενεργοποιηθεί, με βάση σωστά ή λάθος επιχειρήματα.

A. Γ. «Η πιο κρυφή πληγή», το πιο πρόσφατο βιβλίο σας σε μια επιτυχημένη, συγγραφική πορεία από το 1979 ως σήμερα, συζητήθηκε πολύ, βρέθηκε στο επίκεντρο αντικρουόμενων απόψεων και κριτικών, αγαπήθηκε από το αναγνωστικό κοινό, αλλά και «μισήθηκε» από εκείνους που απαξιώνουν το πολιτικό του μήνυμα. Πώς το χειριστήκατε όλο αυτό; Τι συμπεράσματα βγάλατε;

B.P. Παραδόξως (και το λέω αυτό, επειδή κάτι τέτοιο φέρνει σε αμηχανία κι εμένα τον ίδιο), το τελευταίο μου μυθιστόρημα απαιτεί από τον αναγνώστη του να είναι σχεδόν ομοϊδεάτης, όχι τόσο μ' εμένα, όσο με τον ήρώά μου. Πρόκειται για ένα είδος στρατευμένης τέχνης, στρατευμένης υπέρ της συλλογικότητας, κι αυτό είναι κάτι που προέκυψε εν πολλοίς παρά τη θέλησή μου. Έτσι δικαιολογείται, κατά κάποιον τρόπο, και η αρνητική στάση ορισμένων απέναντι στο βιβλίο μου. Όσο για τα συμπεράσματα που έβγαλα, δυστυχώς νιώθω ανίκανος να παραδειγματιστώ. Σε

μεγάλο βαθμό, αδυνατώ να οδηγήσω τα γραπτά μου προς την άλφα ή τη βήτα κατεύθυνση. Σε μεγάλο βαθμό, είμαι υποχείριο του δημιουργικού εαυτού μου. Και το να υφίσταμαι τις συνέπειες μιας παρόμοιας στάσης, δεν είναι καθόλου βολικό ή ευχάριστο. Όμως, μου φαίνεται ότι θα ήταν ακόμα πιο επώδυνο, το να φιμωθώ. Μου φαίνεται ότι θα ήταν ακόμα πιο αυτοκαταστροφικό.

A.Γ. Ένα από τα πιο ισχυρά σύμβολα στο βιβλίο είναι η φωτογραφία από τα Δεκεμβριανά στο εξώφυλλο, αλλά και η λειτουργία της στην πλοκή. Ποια είναι η ιστορία αυτής της φωτογραφίας, πώς τη βρήκατε και γιατί την επιλέξατε;

B. P. Τη φωτογραφία αυτή την πρωτοείδα, σχεδόν όπως κι ο ήρωάς μου, πολύ μικρός, στο βιβλίο του Σόλωνα Γρηγοριάδη «Δεκέμβριος 1944 – το ανεξήγητο λάθος». Επίσης, στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, πολλές οργανώσεις, κυρίως της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, την τύπωναν σε αφίσες ή προκηρύξεις και έντυπά τους. Και για τις δύο αυτές πηγές, γράφω και μες στο μυθιστόρημά μου. Κυρίως η παρουσία της ξυπόλητης αντάρτισσας στο κέντρο της φωτογραφίας, αλλά και το αστικό τοπίο (τα στενά της Πλάκας), ή ίσως κάτι μυστηριώδες στην ατμόσφαιρα του στιγμιότυπου, το απόθεσαν σαν σφραγίδα στο μυαλό μου. Κατά κάποιον τρόπο, συνοψίζει μέσα μου (όπως και στην ψυχή του ήρωά μου), τα Δεκεμβριανά του '44. Και να φανταστείτε ότι έχω διαβάσει ουκ ολίγες μελέτες για το θέμα, κι έχω δει άλλες τόσες, και περισσότερες, φωτογραφίες.

A. Γ. Ένας από τους βασικούς άξονες της αφήγησης, μέσα από την έρευνα του ήρωα του βιβλίου, του ηθοποιού Μιχάλη, καθώς καταγράφει την ιστορία της ζωής του, είναι τα Δεκεμβριανά. Γιατί τα Δεκεμβριανά τώρα ως θέμα σε ένα σύγχρονο βιβλίο;

B.P. Από τα χρόνια της εφηβείας μου, το πρελούδιο του Εμφυλίου, που είναι τα Δεκεμβριανά, με είχε στοιχειώσει. Τα Δεκεμβριανά με ήλκυαν, και ταυτόχρονα με έφριτταν, όσο λίγα πράγματα σ' αυτόν τον κόσμο. Φταίνε οι αφηγήσεις που άκουγα στο οικογενειακό μου περιβάλλον; Φταίει το κόκκινο Περιστέρι όπου μεγάλωσα; Φταίει η ιδιοσυγκρασία μου ίσως; Το γεγονός ότι με το που μπήκαμε στην εποχή της κρίσης, άρχισε να μαίνεται η φιλολογία περί ενός νέου, επερχόμενου εμφυλίου, θα πρέπει να έπαιξε το ρόλο του, στο να γράψω σήμερα γι' αυτό το θέμα. Στο βάθος, όμως, όλες αυτές οι λογικές εξηγήσεις και αιτιολογήσεις, σκεπάζουν απλώς την ανορθολογική μαύρη τρύπα, από την οποία πηγάζουν οι δημιουργικές παρορμήσεις μας. Με άλλα λόγια, στο βάθος, ιδέα δεν έχω, για ποιο λόγο επέλεξα το συγκεκριμένο θέμα, και μάλιστα σ' ένα σύγχρονης θεματολογίας βιβλίο. Θα ήμουν περισσότερο ειλικρινής, εάν έλεγα ότι έφτασε απλώς η ώρα του.

A. Γ. Ο δεύτερος πυλώνας της αφήγησης, είναι ο έρωτας: ένα έρωτας ισόβιος, από την εφηβεία ως την ωριμότητα, στην εποχή των ερώτων «μιας χρήσεως». Ένας έρωτας εξειδανικευμένος, αλλά ταυτόχρονα και απόλυτα βιωμένος σωματικά (από τη βασανιστική ανάγκη για το ποθούμενο σώμα ως την εκπλήρωσή της, που γεννά και πάλι την ανάγκη). Είναι σήμερα ο έρωτας «απολύτως», ζητούμενο; Ή κανείς δεν θέλει να κολυμπήσει πια σε τόσο βαθιά κι επικίνδυνα νερά, προτιμώντας βολικά υποκατάστατα;

Β. Ρ. Εννοείται ότι, δυστυχώς, ισχύει το τελευταίο. Ή τουλάχιστον, ίσχυε μέχρι τώρα. Όμως, η ριζοσπαστικοποίηση που επέρχεται, καθώς και η ανάδυση μιας νέας συλλογικότητας που βρίσκεται προ των πυλών, και εν μέρει συμβαίνει ήδη, θα γεννήσουν αναπόφευκτα ένα νέο είδος ρομαντισμού. Μιλώ για έναν ρομαντισμό που θα ξεκινάει από τα κοινωνικά ζητήματα, αλλά θα αγκαλιάσει αναπόφευκτα ολόκληρη την ανθρώπινη ύπαρξη. Και στον πυρήνα της ύπαρξής μας δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός από τον έρωτα. Ο έρωτας, και η αναίρεσή του, ο θάνατος ή καλύτερα ο φόβος του θανάτου, είναι ο βαθύτερος εαυτός μας. Όμως, αυτός ο νέος, ρομαντικός, «απόλυτος» έρωτας, προς το άλλο φύλο ή την κοινωνία, δεν θα έρθει έτσι ανώδυνα και εύκολα, αλλά μέσα από πόνο και αίμα. Όλα τα πολύτιμα και τα ακριβά, κοστίζουν εξίσου ακριβά – αυτό είναι νόμος. Απλώς, είχαμε καλομάθει στα επιφανειακά και στα ρηγά, με αντίτιμο βέβαια το ψυχικό ανικανοποίητο που μας βασάνιζε, όλα τα προηγούμενα χρόνια της υλικής ευμάρειας.

Α.Γ. Διαβάζοντας το βιβλίο δεν μπορούσα να καταλήξω αν είναι ιστορικό μυθιστόρημα, πολιτικό, υπαρξιακό ή ένα μυθιστόρημα ερωτικό. Όταν το ολοκλήρωσα, συμπέρανα ότι είναι όλα τα παραπάνω, αλλά κυρίως είναι ένα μυθιστόρημα ταξικό: για να θυμηθούμε και πάλι ποιοι είμαστε και πού ανήκουμε. Συμφωνείτε με αυτή την εκτίμηση;

Β.Ρ. Απολύτως. Και με χαροποίησε βαθύτατα το γεγονός ότι στην κριτική που γράψατε για το βιβλίο μου, και δημοσιεύτηκε στο [diavasame.gr](http://diavasame.gr), ομολογούσατε ότι λειτούργησε, ή αλλιώς επέδρασε κάπως έτσι επάνω σας, η ανάγνωσή του. Αυτός ήταν ο βαθύτερος στόχος του, με την έννοια ότι έτσι ακριβώς λειτούργησε και επέδρασε και σ' εμένα η συγγραφή του. Ανακάλυψα ξανά τις ταξικές μου ρίζες, την ταξική μου καταγωγή. Εξάλλου, τα χρόνια της κρίσης που διανύουμε, αυτό ακριβώς κάνουν: χαράσσουν εκ νέου τις ταξικές διαχωριστικές γραμμές, ανανεώνοντας προπαντός τις παλαιές. Η βίαιη πτωχοποίηση της –ευνοημένης οικονομικά– μεσαίας τάξης των χρόνων της καταναλωτικής φούσκας, μας ωθεί να ανακαλύψουμε και πάλι ποιοι είμαστε κατά βάθος. Μας φέρνει αντιμέτωπους με τα στοιχειώδη, με την ουσία του καθενός μας.

Α.Γ. «Τα Δεκεμβριανά δεν ήταν αντίδραση κομμουνιστών. Ήταν η αγανάκτηση των παιδιών της γαλαρίας που έβλεπαν τους συντρόφους τους και τα όνειρά τους στα φέρετρα, από σφαίρες που ρίξαν δωσίλογοι και φασίστες, φορώντας γαλάζιους μανδύες εθνοφοροσύνης». Αυτή η δήλωση του σε καμία περίπτωση αριστερού, Μάνου Χατζιδάκι, είναι και η δική μου αίσθηση από τα όσα ξέρω για εκείνη την περίοδο, αλλά και διαβάζοντας την «Πιο κρυφή πληγή». Αυτή η διαστρέβλωση της έννοιας της πατρίδας και της αγάπης προς αυτήν, είναι δυστυχώς και πάλι σήμερα κυρίαρχη, όχι ως περιθωριακή άποψη, αλλά ως επίσημη πολιτική ανάλυση. Ποια η γνώμη σας επ' αυτού;

Β.Ρ. Έχετε απόλυτο δίκιο, είναι εντελώς κυρίαρχη σήμερα η διαστρέβλωση της έννοιας της πατρίδας και της αγάπης προς αυτήν. Επειδή η Δεξιά που μας κυβερνά, ακροδεξιά για την ακρίβεια (και σ' αυτήν εντάσσω ακόμα και τα υπολείμματα του

σημερινού ΠΑΣΟΚ), υποταγμένη στο νεοφιλελεύθερο δόγμα, ξεπουλά εκ των πραγμάτων την πατρίδα μας στα ξένα χρηματοπιστωτικά συμφέροντα, λειτουργώντας ως δουλικός εντολοδόχος τους. Ακόμα και τμήματα της Αριστεράς, όμως, φοβούνται να εκφέρουν έναν πατριωτικό λόγο, μην τυχόν και θεωρηθούν εθνικιστές – δίνοντας βορά στους νεοναζί το εν λόγω προνόμιο. Ωστόσο, η οικονομική κρίση μας ωθεί αναγκαστικά σε μια πατριωτική στάση. Για να υπερασπιστείς όσους χειμάζονται από την ανεργία και τη φτώχεια, είναι μονόδρομος να αποκτήσεις πατριωτικό λόγο. Κάθε άλλος δρόμος κλείνει, και θα κλείνει όλο και περισσότερο από δω και μπρος. Πρέπει πρώτα να υπερασπιστείς τα τοπικά λαϊκά συμφέροντα, ακόμα και για να προχωρήσεις σε συμμαχίες με τους υπόλοιπους λαούς (του ευρωπαϊκού νότου, επί παραδείγματι), που επίσης υποφέρουν από την κρίση. Ο δρόμος για το παγκόσμιο ξεκινάει αναπόφευκτα από το τοπικό – αυτό το μάθημα θα το μάθουμε (το μαθαίνουμε ήδη) πάνω στο πετσί μας.

Α.Γ. Και για κλείσουμε όπως αρχίσαμε, με την περιπέτεια της γραφής, μετά την «Πιο κρυφή πληγή», τι;

Β. Ρ. Έχω ολοκληρώσει μια σύγχρονη διασκευή ενός κλασικού νεοελληνικού μυθιστορήματος. Μια δουλειά που την ξεκίνησα την άνοιξη του 2010, και την τελείωσα τον Δεκέμβριο του '12. Προηγήθηκε μια θεατρική διασκευή και ακολούθησε η μυθιστορηματική, η οποία διαφέρει σε πολλά από τη σκηνική μεταφορά. Πρόκειται για το «Παραμύθι χωρίς όνομα» της Πηνελόπης Δέλτα, που το έχω μεταφέρει σε ένα όχι-και-τόσο-μακρινό μέλλον, όπου κυριαρχούν η οικολογική καταστροφή και τα ερείπια της υψηλής τεχνολογίας. Το διεφθαρμένο βασίλειο της Μοιρολατριάς, που δεν θυμίζει απλώς, αλλά είναι η σύγχρονη Ελλάδα, μας φέρνει αντιμέτωπους με την αλήθεια μας. Ή θα πάρουμε την πρωτοβουλία, όπως η ηρωίδα μου (με την οποία έχω αντικαταστήσει τον νεαρό πρωταγωνιστή της Δέλτα), να σώσουμε τον τόπο, ή θα τον αφήσουμε στη μοίρα του – δηλαδή να χαθεί. Ποτέ μου δεν έχω ξαναγράψει κάτι τόσο παλαιό και ταυτόχρονα μελλοντολογικό, όσο αυτό το κείμενο.